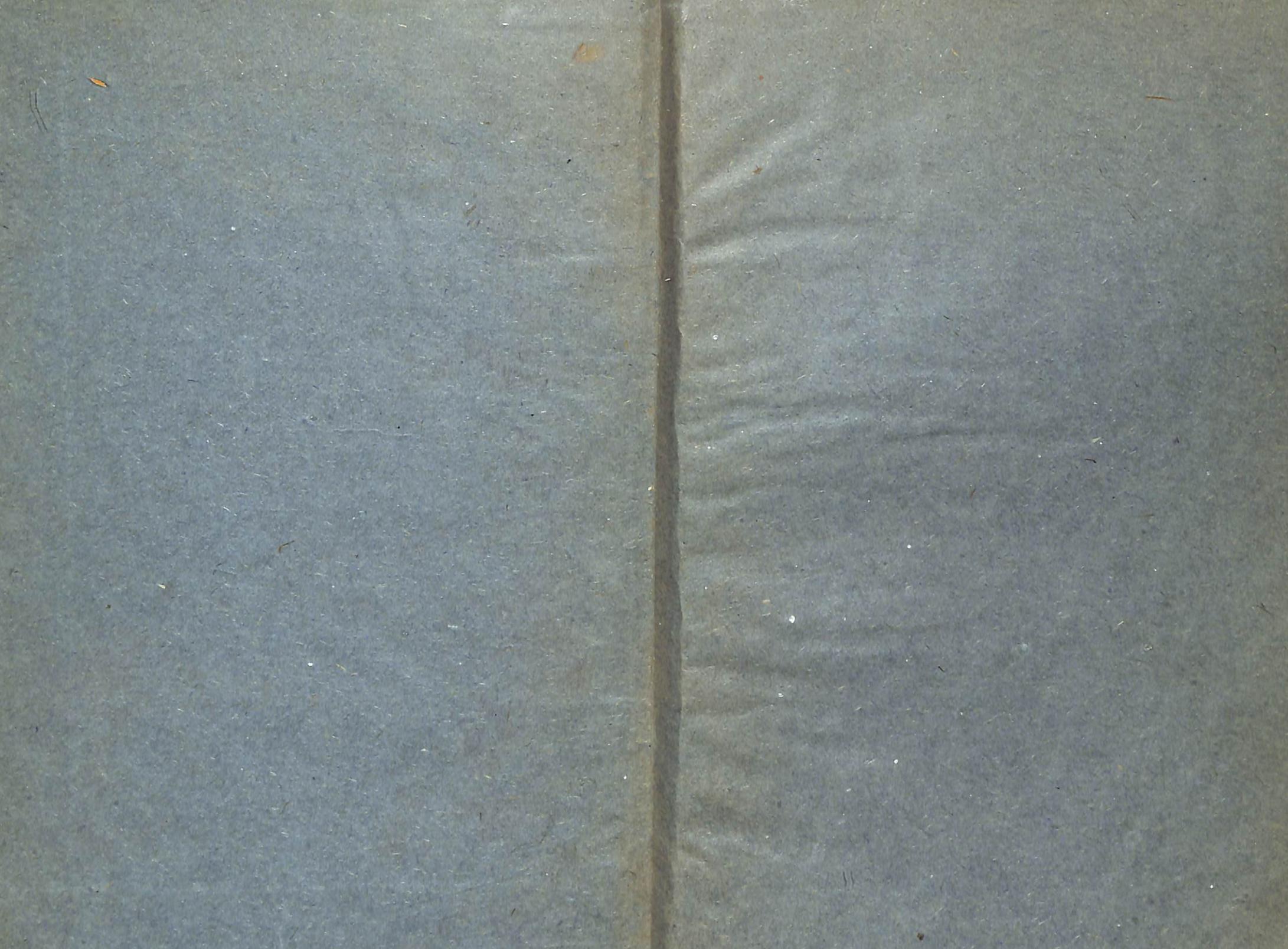

85
P - 99

31 MAY 2006

85-2

F-99

ԿՐ.

Վ ՅԱՒԵԼԻԱՆ «ՅՈՒՅԱՐԱՐԻ» V

ԴՕՆ-ՊԻԵՏՐՈ

ԿԱՐՈՒՀԶՈ:

ԴՐԱՄԱ ՄԵԿ ԳՈՐԾՈՎԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Հեղինակ՝ ՌՈԲԵՐՏ ԲՐԱՅԱՆ
Թագմանիչ՝ ՄԱՐԻԿ

Ժ Կ Ա Հ Ա Տ
Տար. Մ. Տ. Ռուբինեանցի
1908

19 NOV 2010

Վ ՅԱԿԵԼԻԱՆ «ՅՈՒՃԱՐԱՐԻ» Վ

8585

Բ-99

Այս

=ԴՕՆ-ՊԻԷՏՐՈ

ԿԱՐՈՒԽԶՈ:

ԳՐԱՄԱ ՄԻԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

120

Օհիմբա ՏԱՐԱՅՈՒ—կանոնական
կառաւ—չինազմազմա

Թ Ի Ե Լ Ի Զ
Տապ. Ա. Տ. Ռուտինիսանցի
1908

06 MAR 2013

7930

ԳՈՐԾՈՂՆԵՐ

Դօն-Պիէտրո Կարուզո.....
Մարգարիտ Նրա աղջկը.....
Կոմս Ֆարրիցի.....
Զայներ բեմի ետելցի..... — Ռ. Թթաճ
Պ. Մարիկ
Տ. Աստղիկ Մարիկ
Պ. Զմյեան.

Настоящая пьеса, подъ заглавиемъ „Донъ Шиетро Карузо“ разрѣшена
Намѣстникомъ Е. И. В. на Кавказѣ для постановки на сценахъ края. Іюня
дня 1906 г. г. Тифлисъ.

И. о. Предсѣдателя Комитетаъ А. Кшиимишевъ
Секретарь Меликъ-Нубаровъ.

Ցեսարանը ներկայացնում է աղքատ կահափրուած մի փոքրիկ սենյակ,
խորքում հանդիսականների դիմաց մեծ պատուհան, պատուհանից երեւ-
ում են սանդուղք եւ շինութիւն իւր բակով, աջ կողմի մօտ ցած-
րիկ դուռ երկու աստիճաններով, աջ կողմը վասարան, ոչ հեռու գրա-
սեղան, վրան գրական պարագաներ, թղթեր եւ ցրուած հաշունգոքեր,
ծախ կողմը դուռ՝ միւս սենեակը տանող, անկիւնում ամանների պահա-
րան, նախարեմում կլոր սեղան եւ մի քանի աթոռներ, քազմոց եւ պա-
տուհանի մէջ տեղը հնամաշ անկողին, պղնձէ լուացարան՝ որի վրայ
կախուած է երեսոցիշը:

Դեռ լոյս է. բայց գործողութեան վերջը հետզինտէ մթնում է:

1. ՄԱՐԳԱՐԻՏ ԵՒ ՓԱԲՐԻՑԻՕ

ՖԱԲ.—(Նորու յեւ-իւ ծալու և մը-
սոյն):

ՄԱՐԻ. — (Պարու հունի առաջ կանգնած
բարձր յայն կոսում է հորեանու հէր): Շը-
նորհակալ եմ, շնորհակալ եմ սինեօրա
Պունցօ: (Եւս գուշ Ֆաբրիցին կամաց) Նե-
րիր, սինեօրա Պունցօն կանչում է ինձ
և ասում որ հարկաւոր է սաւածները
հաւաքի, որովհետեւ շուտով անձրի
կ'զայ, (Վէրցնում է շուտով վայ յէմծ եւ ին-

ուտանները և որո՞ւ ձաւուանիում
կոսունցունը հարեւուանու հէր): Եթէ

դուք ինձ չկանչէիք ես բոլորովին չէի
նկատի որ ամպում է երկինքը, չնոր-
հակալ եմ ձեզանից (Փայլ և մի որո՞ւ
ման Յանիշը): Ահա և սկսուեց...

ՀԱՐԵՒԱՆ.—(Պէսից) Ձեր հալրիկը
տանն է...

ՄԱՐԻ. — Ո՛չ, ոչ... ես մենակ եմ...

Ինչպէս ամեն ժամանակ...

ՀԱՐԵՒԻ. — Այսօր ես մի երազ եմ
տեսել,

ՄԱՐԳ.—(Կրէհւէլ) Երաղ,

ՀԱՐԵՒ.—Ես տեսաք մի ցուլ, երեք
պողով:

ՄԱՐԳ.—Երեք պողով ցուլ:

ՀԱՐ.—Այս, այս, նաև մը սապա-
տաւում ննջեցեալ...

ՄԱՐԳ.—Ննջեցեալ,

ՀԱՐ.—Զդիտեմ աս ինչ է նշանա-
կում, ուղում էի հարցնել ձեր հօրը:

ՄԱՐԳ.—Հարցնել հօրս թէ ինչ է
նշանակում:

ՀԱՐ.—Ձեր հալրը բոլորը գիտէ...

ՄԱՐԳ.—Այս զիտէ... երբ որ կը-

գալ ես նրան կասեմ... կասեմ սինեօ-
րա Պունցո... ներեցէք (Փակած է պա-
տռական, ստանական բորբոքած է անկանչնի զբաց,

բերւ Ֆարերի Ֆինլանդ): Այս հալրիկի անկող-
նունն է, ես չեմ ուղում, որ թրչուէին:

(Լառաւէն). Այս համար չեմ ինչ է Ֆարերի:

ՎԱԲՐ.—(Աղողուէլով պարուից) Ո՛չ
այդ կատակ չէ Մարդարիտ. ես ոչ մի
անգամ ինձ թող չեմ տուել քեզ հետ
կատակ անելու, վճռից առաջ ես շատ
մտածեցի և շատ տանջուեցի, ալժմ ան-
դարձ է իմ վճռը:

—ՄԱՐԳ.—Ինչու համար, ես քեզ
ինչ եմ արել, ինչ չարիք...

ՖԱԲ.—Ոչինչ:

ՄԱՐԳ.—Ես ծանրութիւն եղալ
քեզ համար:

ՖԱԲ.—Ո՛չ:

ՄԱՐԳ.—Ես թունաւորմամ եմ քո
կեանքը, խանգարում եմ քեզ, ձանձրաց-
նում եմ:

ՖԱԲ.—Ո՛չ ոչ, և հէնց ալդ պիտի
համողէ քեզ, որ ես միան քո օգտի
համար եմ մտածում... շարունակելով
ալժէս երկար...

ՄԱՐԳ.—Գիտեմ, (Գլուխել էսկէւլ)

ես զիտեմ միայն այն՝ որ եթէ ես ու-
զում էի քեզ պահել, ինձ հարկաւոր
չէր...

ՖԱԲ.—(Խուզու) Դու սխալւում ես...

ՄԱՐԳ.—Ես չպէտք է վարուէի
այնպէս՝ ինչպէս վարուեցի, պէտք չէր...

0', ես ախքան լիմար չեմ որ ալդ չը-
հասկանամ, ախքան լիմար չեմ, ինչպէս
դու կարծում ես...

ՖԱԲ.—Ո՛խ դու ոչինչ չես հաս-
հասկանում:

ՄԱՐԳ.—Քո կամակորութիւնը ան-
ցաւ, ահա և ըոլորը:

ՖԱԲ.—Ի՞նչ դործ ունի ախտեղ
կամակորութիւնը:

ՄԱՐԳ.—Ահա, կամակորութիւն-
կամակորութիւն, միս, եթէ դա սէր լի-
նէր...

ՖԱԲ.—Դեռ ոչ ոք չէ վճռել ալդ
հարցը -սէրը ալդ կամակորութիւն է, որ
անում է շատ երկար կամ թէ կա-
մակորութիւնը ալդ սէրն է, որ անց-
նում է լիխտ արագ. ես քեզ ասում եմ
որ դու ոչինչ չես հասկանում. ես ալժմ
տածում եմ զէպի քեզ նոյն զգացմանք-
ները՝ ինչ որ մի ամիս սրանից առաջ:

ՄԱՐԳ.—Այդ երեսում է:

ՖԱԲ.—Երեսում է թէ ոչ՝ ալդ ալժ-
պէս է, և միթէ ուրիշ կերպ կարող էր
լինել դու աւելի զեղեցկացել ես, աւե-
լի քնքացել, աւելի սիրելի զարձել,

հէնց զիխաւորապէս ինձ վախեցնում է
քո զիղեցկութիւն ու հեզութիւնը, շա-

րունակել իմ ալցելութիւնը ինչպէս
մինչեւ ալժմ, զաղանի, դողի նման, ինձ
համար, հասկանում ես - բոլորովին զե-
ղեցիկ չէ... Ես անձնուէր չեմ, ինձ միալն

անհանգստացնում է քո զրութիւնը, դու
ինձ խղճահարում, ես Մարդարիտ, դու
լանձնուել ես հոսանքին՝ առանց մտա-
ծելու հետևանքների մասին: Հարկաւոր

է նախատեսել, հարկաւոր է դիմանալ
դժբաղդութեանը՝ որը անխօսափելի է.
եթէ մենք աւելի սեղմենք մեր կա-
պերը... միայն դու կ'լինիս անկեղծ
գոհը: (Լառաւէն) Մինքը չենք լանդիմանի
միմեանց նրա համար՝ ինչ որ մեր մէջ
տեղի ունեցաւ, հաժանուելով՝ մենք եր-
կուս էլ զոհ կ'տանը, ինձ համար ալդ
մեծ զոհողութիւն է, մէծ...

ՄԱՐԳ.—Կարծես դու ինձ բոլորո-
վին չես ձանաչում, դու կարծես իտ-
ուում ես ոչ թէ ինձ՝ ալդ մի որ եւ
րիշ կոչ. դու ինձ հաւատացնում
ես, որ ես զոհ կ'լինեմ. բայց ինչ զոհ,
ես ոչ ոքի զոհը չեմ լինի՝ եթէ դու մի-
ալն ինձ չ'թողնես, քո մի խօսքը, մի
ալն խօսքը, համրութը, կէս ժամուակ
թովիչ խօսքը, համրութիւնը՝ կօգնեն ինձ ուրախ
անցնել այն բոլոր դառնութիւնները,
արուր հետեանքները՝ որոնց դու նա-
խատեսում ետ:

ՖԱԲ.—Այդ իդուր է, դու ինձ չես
համարի:

ՄԱՐԳ.—Ես քեզ ոչ մի անհանգը-
տութիւն չեմ պատճառի, կ'աղատեմ բո-
լոր հողաբից:

ՖԱԲ.—Իսկ ես իրաւունք չեմ հա-
մարում ծածկել քեզանից ներկաւ դրու-
թիւնը, ես կրկնում եմ, որ քեզ սպա-
սում են շատ բարուկան ու նիւթա-
կան տանջանքներ՝ որոնց դու չես կա-
րագան ալժմ նախատեսել ու հասկանալ:

ՄԱՐԳ.—Իսկ քանի որ ես ամեն

բանի համար պատճառաւ եմ, ուրիշն
ինչն ես դրա համար անհանգստացնում:

ՖԱԲ.—Որովհետեւ ես չեմ ուզում
լիդնու կրծող աւելորդ պատճառները
ունենալ:

ՄԱՐԳ.—Եթէ դու չես ուզում
խզձի կրծող պատճառներ ունենալ մի

ԶԱՅՆ.—(Դարձ) Սինեօրա Մարգա-
զարիս...

ՖԱԲ.—Ի՞նչ է գարձեալ այնտեղ...

ՄԱՐԳ.—Կանչում են ինձ: (Աբով
բայց ե անում պարագանեալ, լուսում է պէսոցու-
անձնել արձակը, և անձնել է գլուխութեան)

ԶԱՅՆ.—Կարող է արգեօք ձեզ մօտ
բարձրանալ սինեօր կիանէզն:

ՄԱՐԳ.—Դուք պիտիք որ ես փա-
կուած եմ:

ՖԱԲ.—Անգեօք չ'աեսաւ նա ինձ,
երբ ես ներս մոտայի...

ՄԱՐԳ.—Ի՞նչ նորութիւններ են
են զրանք, նա զիտի... բայց չէ որ ըս-
տանում է անպէս շատ...

ԶԱՅՆ.—Ես կարծեցի թէ Դօն-Պի-
էտրօն վերադարձաւ:

ՄԱՐԳ.—Ո՛չ, ոչ նա չէ վերադար-
ձաւ:

ԶԱՅՆ.—Սինեօր կիանէզն խնդ-
րում է Դօն-Պիէտրօի խոստացած նա-
մակը, ինձ մօտ ոչինչ չէ թողել հաւա-
նական է մոռացել է իր սեղանի վրա:

ՄԱՐԳ.—Ես կ'անունեմ, (Ըստ-ը Փակ-
ուան է սեղանի վառ, և վառու անում պէտի հանձն-
անձնէ հեռ): սեղանի վրալ ոչինչ չկայի...

կիԱնէզի ԶԱՅՆ.—(Վարդ) Անա-
ցեք Դօն Պիէտրօին, որ նա խարեւաց
է և ստախօս.

ՄԱՐԳ.—(Վարդուանը փակուած է պա-
ռաւուանեալ լուսում...) ...

ՖԱԲ.—Ես զնում եմ Մարգ քիտ,
կարող է քո հալրը վերադարձաւ, ալդ-

պիսի սիրապրիզը մեզ երկուսիս համար
էլ վնասակար կ'լինի. ահա բանալին՝
(Գլուխութեանը հանձնաւ և անում է սե-
ղանի վառ) որ ծառախում էր մեզ հաղոր-
շանի վառ, որ ծառախում էր մեզ հաղոր-

շանի վառ, և անում է սեղանի վառին թուլ չը-
կիր, ես կ'անունելի ոչ ոքին թուլ չը-

տալիր դրանով օգտուելու:
ՄԱՐԴ.—Ֆարբիցիօ'...

ՖԱԲ.—Ո՛հ իմ սիրելիս. միայն իր մար փատը կարող է երեակակել, թէ ինքը միակն է որ ամբողջ զար կարող է տեղ գտնել կնոջ սրտում: (Լուս-լիւն) Ես կ'վերադառնամ որպէսզի վերջացնեմ Դօն-Պիէտրօի հետ այլ և այլ դորձերս, Նրա աշակցութիւնը իմ ընտրութեան վերաբերմամբ անխաջող անցաւ. բայց ես չեմ լանդիմանի նրան... մենք կը խօսենք: (Լուս-լիւն) Վեցնում է գլուխ:

ՄԱՐԴ.—Ֆարբիցիօ, վերցրու բանալին...

ՖԱԲ.—Մի սպասիր...

ՄԱՐԴ.—Վերցրու... ի սէր Աստուծու... մի դոկիր ինձ լուսերից:

ՖԱԲ.—Ուշ. հարկաւոր է վճռական լինել... մրանգամից բոլորը վերջացնել:

ՄԱՐԴ.—(Բանելով նրա չեռ-ից կանգնեցնում է): Կար, ես ուզում էի քեզ մի բան ասել... լսիր.

ՖԱԲ.—Ուշ է... թող ինձ... մենք ուրիշ անգամ կ'խօսենք.

ՄԱՐԴ.—Բայց երբ... ինչպէս կարող ենք մենք խօսել.

ՖԱԲ.—Մենք կ'խօսենք, կ'խօսենք մի կերպ: (Ազարութելով նրանից, ուսում է գնում, ուսում է գնում գուշակութեան)

ՄԱՐԴ.—(Սէղմ լոց է լինուած ճշհջում է հէծնելութեան) Ալու, ալու, կ'խօսենք... բառուր, բոլորը բառեր են... (Լուսով պահում է բանակն գրանաւում է նորից, ուսում է հանդիսաւոր գոյլեցով, հանդերձ է օքեր բարձրութեան) :

2. ՆՈՅՆԲ ԵՒ ՊԻԷՏՐՕ

ՊԻԷՏՐՕ.—(Սահմանեներից բարձրութեան էրկառում է իսպառ չոյնուն Տրուբուուր օպերական Մարտին է ու աշխատանիկ «Seonoro aof sangue mia» Սիրում եմ ես քեզ... Յիշիր դու ինձ միշտ... օ Լէօնորա...

ՄԱՐԴ.—Հայրո...

ՊԻԷՏՐՕ.—(Չոյն առէլի լուշի է շառաւամաս) Սիրում եմ ես քեզ...

ՀԱՐԵՒ.—(Դրուց) Դօն-Պիէտրօ, ալդ դուք էք:

ՊԻԷՏՐՕ.—Ես... ես... ինչով կարող եմ ձեզ ծառալիւ... սինեօրա Պունցո:

ՀԱՐԵՒ.—Ասացէք ինձ, մի ասացէք ինձ, թէ ինչ է նշանակում. այս գիշեր երազում տեսալ սապատառը ննջեցեալ և երեք պողով մի ցուլ, ինչ կասէք ինձ... դուք բոլորը գիտէք:

ՊԻԷՏՐՕ.—Ալդ պարզ է, սապատաւոր ննջեցեալը և երեք պողով ցուլը, նշանակում է ցանկութեան իրազործում, ալսինքն ցանկացիր և կ'ստանաս, կամ թէ՝ թող լուսերդ:

ՀԱՐԵՒ.—Շնորհակալ եմ:

ՊԻԷՏՐՕ.—Առ ալժմս այս է բոլորը, յետու ես ձեզ կասեմ մանրամասնութիւնը: (Սէղում է նորից էրգէն) Մի մօռանար ինձ... Լէօնորա... (Լուսում է ինչունիս պարուած է փակունիք մէջ, բայց է անսում դուսում և ընդէլու խնամքու փակունիք է նորից, ուսում է հանդիսաւոր գոյլեցով, հանդերձ է օքեր բարձրութեան) :

ՄԱՐԴ.—Ալդ ինչ տեսք ունիմ: ՊԻԷՏՐՕ.—Ինչ տեսք ունիմ:

ՄԱՐԴ.—Դու բոլորովին թրջուել ես:

ՊԻԷՏՐՕ.—Ես կարծում եմ... դու չես լսում, որ անձրէ է գալիս: Բրբր'...

ՄԱՐԴ.—Իսկ քո հովանոցը'... քո վերաբկուն:

ՊԻԷՏՐՕ.—Սպասիր. ամենից առաջ անլ թէ ինչ, (Յոյց է բալի յշեռուամ բանած չափնէն) ես հէնց անցըլնում էի բանալին փականքի մէջ՝ երբ դուռը կարծես կալիսարդութեամբ ինքն իրան բացուեց, (Խիստ լուսէն) ինչպէս կարող էր ալս պատահել:

ՄԱՐԴ.—(Հովանուածւնէլով) ինչպէս էիր կարծում, որ ալդ պատահէր, երբ դու անչպէս շփոթուած ես...

ՊԻԷՏՐՕ.—Ալու, ալդ կարող էր պատահել բրբր'... Խոհաւութիւնը անցել է մինչև ոսկորներս:

ՄԱՐԴ.—Ալու տէր Աստուած...

ՊԻԷՏՐՕ.—Պէտք է սենեակը տաքացնել. արդեօք կ'գտնուի փակտ... մի քանի կտոր փակտ:

ՄԱՐԴ.—Չ'գիտեմ:

ՊԻԷՏՐՕ.—(Թոփ է բալի գլուխութեան շփոթութեան պատճառով չը-փակցի... ալմա... կարելի է... կարելի է... շփոթութիւնը, մարդուն կենացանուց զանազանող մի էութիւն է:

ՄԱՐԴ.—Բարեբաղբար մի քանի կտոր փակտ գտնուեց:

ՊԻԷՏՐՕ.—Խոկապէս ալծը, զալլը, ձին, էշը ոչ մի անգամ շփոթուած չեն վինում, ոչ մի անգամ... ոչ մի... ոչ մի... (Ազուրուամ է գլուխութեան լուսէնինիք, և դուսում վարդուանի տառիքանի վլույշ) :

ՄԱՐԴ.—(Արդուս է փայտի վարդները չետուին և պիուամ է կանաչ պատճենի վարդները):

ՊԻԷՏՐՕ.—(Հանելով հանդերձը) Լամ, աղջիկս... շատ լամ:

ՄԱՐԴ.—Ալու կտորած աթոռի մը-նացորդն է:

ՊԻԷՏՐՕ.—Թող օրհնուի այն մէջքը, որի վրալ ես կոտրեցի: (Ալուսի հջուկի բէմոց գուստ է հուներէն) Ա՛ հեղինակ մէ եղանակ, ալս կալիսի եղանակին միթէ կարելի է մտածել մի որեն բան: Միթէ կարելի է մտածել մի որեն բան: ՄԱՐԴ.—(Ծանչուած է կը լուսի ալալիս) Ի՞նչ

արիր դուն վերաբկուն ու հովանոցը: ՊԻԷՏՐՕ.—Զարմանալի է. հարցում ես, երբ ես դուրս գնացի չէ որ անձրն չէր գալիս—էլ ինչիս պէտք էին նրանք. ինչիս...

ՄԱՐԴ.—Ակնուամենախիւ դու վերցրիր քեզ հետ հովանոցն ու վերաբկուն:

ՊԻԷՏՐՕ.—Ինարկէ վերցրիր. (Վէրցնուած է պարկը կախած հին պէտական, ոչի էնը լուսէրը գունդուած էն և հագուստ է) վերցրիր և ինչպէս կարգն էր բանեցը գործի համար, բայց այս արդէն չ'կարողացաց (Յոյց պալու պէտական) ես ընթացքի մէջ թողնել, ոչ... եթէ փորձէի ես այս տանել գրաւ գնելու... կծիծաղէին իմ աչքերին, և իրաւունք կունենացին:

ՄԱՐԴ.—Ինչպէս... դու դրաւ զըրիր վերաբկուն ու հովանոցը:

ՊԻԷՏՐՕ.—(Հովանու) Ալու... և զերաբկուն և հովանոցը. ինքն ըստ ինքեան հասկանալի է—օրը սկսել է ալն պէս կարձանալ...

ՄԱՐԴ.—(Մէղմ) Սակայն դու խօստացար ճաշի համար որ և բան գնել, (Սէղուած է բանալութեան) ինչ ես գնել...

ՊԻԷՏՐՕ.—(Հանուած է գլուխութեան նորուած ոչ հապոցներ) Մի անհանգստանար, Մարդաբիտ. ճաշ չ'կալ, (Լուսուած բայց է անուած հապոցները) Ես... ես ասում եմ ճաշ չ'կալ, ալդ անկասկած ալդպէս է, եթէ մի որ և է հրաշքով ալդ ճաշը չի լավուուի—ինչպէս երկնաքից... ալդ երեմն պատճառում է... ոչ ամեն ժամանակ, ես ասացի ես ասացի երբեմն... ոչ է իմաստում. սպասենք:

ՄԱՐԴ.—(Հովանու է ուղանի հօր գլուխութեան էջունէլու): ՊԻԷՏՐՕ.—(Լուսուած է ծիստութեան) Ես... զատ կախաւում է կանաչ պատճենին ինչունիս և գլուխութեան ինչ պատճենին է ալալիս:

ՊԻԷՏՐՕ.—(Լուսուած է կը լուսի ալալիս) Ալալիս եմ իմ արիւնով... Սիրում եմ

և քեզ...» (Կաբաց շառավելն) խոստովանում եմ, որ ես սխալ եմ գործել... չեմ ուրանում... բայց իմ արարքը ունէր իր լաւ կողմերը, դիտես Բնիչ... բանկում զրաւ դնելու գործողութիւնից լեռով, ես ալպէս դատեցի, փոխանակ մի քանի լիրակով ճաշի ժամին սպասելու, լաւ էր թողնել նրանց ընթացքի մէջ՝ որպէսզի բաղմապատկի նրանց քանակութիւնը. մեռած պահել գումարը՝ ալդ անքարովականութիւն է—երեխայ... ալս է իմ կարծիքը՝ որը չեմ փոխի. ես ալտեղ լիշեցի, որ ալսօր ուրբաթ է և նախ քան գործ սկսելը ես ուզում էի պատրաստել ընդդիմադրելու դժբաղդ օրին... դրա համար ես գումարից վերցրեցի մի քանի մաս և զնեցի (Հառաւ է տառնեց մի հորավ ուս) տեսնում են... չեմ ասի թէ սա իսկական կորալից է... բայց ալդ հարկաւոր չէ. զլխաւորը ալդ ձեն է, ինչպէս ամեն բան մեր ժամանակին, հարկաւոր է միախն որ սա ունենալ պողի ձե, և այն ժամանակ եղիր նոյն իսկ կեղալի կտոր և բոլորը կարծես իւղած ախակէս հարթ կ'զնալ, և ահա ալս ընկերս գրպանումս, գնացի բաղդս փորձելու, հասկանում ես:

ՄԱՐԳ.—Խաղալու. դու գնացիր խաղալու...

ՊԻԵՏՐՈ.—Խաղալու. ալդ ալդպէս ես անուանում. Բնիչ է նշանակում խաղալ. գումարը բազմապատկելը չէ նշանակում խաղալ, ալ գործ կատարել...

ՄԱՐԳ.—Եւ դու տարուեցար:

ՊԻԵՏՐՈ.—Եւ թողնենք, ուղաղի չ'լաջողուեց. անգածողութիւն. և դու դիտես ինչու ալդ պատահեց, որովհետեւ ինձ մօտ աւելի փող չ'կար, պողը ալտեղ ոչինչ բանով չօգնեց... իսկ ես գիտեմ, որ եթէ շարունակէի, եթէ ես կարողանալի շարունակել... զրոյը տանի (Վէր է ինուայ իւսելով) այն ժամա-

նակ զործը ուրիշ կերպ կ'զնար. ալն, (Դուռը լիւն և յուրաքանչէց) ալսօր ես զգացի, որ բաղզը ինձ վալր զլորեց, ես բռնած ունէի որան ձեռքերիս մէջ և զգում էի նրան ձեռքերիս մէջ (Յոյ է տառվա յէտէրը) հաւատաւ ինձ Մարգարիտ. և կ'բաւականանար իմ վստահութիւնը, ոչ միայն ալդ թշուառ 10 լիրալով, ալլ միլիոնաւոր փալլուն, հնչուն ստերլինդներով, և կարող էք տասնապատկել նրանց թիւը. (Լուսէլն) ալդ էլ կլինի, և ալդ էլ կլինի միւս անգամ, բայց ալսօր բաւականանում ենք նրանով, որ մենք կարողանում ենք տաքանալ: (Յոյ է տառվա յէտէրը) Ահա թէ ով է տալիս ինձ կանգուն մնալու բարի օրինակը. (Դուռ է տառվա յէտէրը տէր, ով ամէն կողմէ ցանացի): Տես Մարգարիտ. նա դարձեալ նոյնն է ալսքան տարի, ճշմարիտ չէ, որ նա մաքրուել է մի փոքր, թէ զրկուել է խաւից, բայց նա ամբողջ է և ամուր՝ ինչպէս առաջին տարին. և ալդ ինչիցն է, նրանից՝ որ կտորը լաւն է, զլխաւորը կտորն է: (Հառաւ է նոյն է): Ան, նա ինձանից երկար կապրի, անկանած լաւ կտոր է... Լըսիր... Մարգարիտ, ալնտեղ պահարանում դու կ'զտնես կէս շիշ կօնեակ, բարի եղիր ինձ տար:

ՄԱՐԳ.—(Հէրութէն յէ հունաւ է պահանակ և հունաւ է գրաւեշնի վայ հօր տառզ):

ՊԻԵՏՐՈ.—Խոկ դու չես ուզում:

ՄԱՐԳ.—Ոչ ինչպէս... (Եսայուայ է կուսական իւսը):

ՊԻԵՏՐՈ.—(Լուսաւ է բաժակը և իմելով մասնակտութիւն, հոգուած է): Ասա, դու բարկանում ես քո հօր վրայ:

ՄԱՐԳ.—Ոչ.

ՊԻԵՏՐՈ.—Մօտեցիր ալտեղ:

ՄԱՐԳ.—(Մօպէնուայ է):

ՊԻԵՏՐՈ.—(Գուլգութէրը): Մի կար-

ճեր, որ ես չեմ մտածում քո մասին, ես լոլու ունէի կոմա ֆարրիցիօի վրալ, ես նրա ընտրութիւնը լաջողեցնելու համար եղան նման աշխատումէի, չնայելով զրան՝ նա տապալուեց, Բնչ կարող էի անել, բայց... ալնուամնալինիւ նա չ'վարձատրեց ինձ. չեմ կասկածում. նա ջենալինէն է, կոմի է, և դրա համար ես չեմ ուզում իմ մասին բան լիշեցնել և անհանգստացնել: Առ ալժմ ես ոչի առաջ ունիմ մի շարք մանր գործեր—ալրի վէրողիօի, Սինեօր Ֆրանչեսկօ Մարտունի գործը—դու զիտես. նրան հարկաւոր է իմ վկայութիւնը. էլ Բնչ, Պէրոնէի գործը... ալդ հաւանական է նրա պատճէնը իմ ձեռքումս է, հարենանուհի Պունցօն էնց իսկոյն խնդրեց բացատրել իւր երազը... կարող ենք, որ հիք բան, որ հէ բան զնել, (Գէտանուալ հօդ է տառայ Մարտէրտէրն): Ան շերտաւոր գեղեցիկ կտորը որ մենք տեսանք Սիմօնիի խանութիւ պատուհանում, զրազը տանի. ինչ լաւ կտոր էր... ես հաւանում եմ այն կտորը, մնաք կ'զնենք նոյնական մի մեծ զլիքարի, զու զիտակը, թանգաղին, աղջիկս, ինչ կիխի... ՊԱՐԳ.—(Աչէրը ուբելով) Թոն, հարրիկ...

ՊԻԵՏՐՈ—Ես վազուց ուզում էի խօսել քեզ հետ ալս հարցերի մասին, թէ ինչ պիտի անես դու առանց ինձ առանց քո հօրը, դու չես կարող աշխատիլ... դու չես կարող:

ՄԱՐԳ.—Ես կ'սովորիմ աշխատանքի... ՊԻԵՏՐՈ.—(Եսայուայ) Երբէք, եւ ալդ չեմ ուզում:

ՄԱՐԳ.—Ես քեզ քանի անգամ եմ խնդրել ինձ ոստուի ապաւ: ՊԻԵՏՐՈ.—(Ուձէր) Երբէք... երբէք... երբէք... (Աւէլի և ուշէ գիշեւութէրը) Եւսումի, ես զիտեմ թէ ինչ հաշանակում ալդ ուսումը: Գիտեմ, արդ նշանակում է ամբողջ օրերով տանը լինել, նստել մի որ և է արհեստանու-

ցում՝ որտեղ խօսում են ազատ, ամեն բանի մասին, որտեղ մը փշացած աղջկի կարող է փշացնել բոլորին... նըրանց օրինակը, որոնք թողլ են տառիս իրանց ապրել սեփինական բաւականութեան համար չտիազանց հրապուրիչ է... Աղջիկները ամբողջ օրը գործելով, գուրս են զալիս արհեստանոցից, ցողնած, գոգուռած. Փողոցների անկիւներում հանդիպում են նրանց եղալը ները, արհեստառները, մի խումբ սրիմաներ՝ որոնք պատրաստ են օգտուելու զգայուն և անփորձ գոլութեան առաջին յուզմունքից. և հրապորը զառնում է աւելի սուբ և զրդոիչ. Մի կողմրց սովորում են գործ, իսկ միւս կողմից խիզը կեղծել. խեղճեր... Ձեզ, կանանց համար չի լինի աշխատանքի ազատ ճանապարհ և անկախութիւն՝ մինչև մենք տղամարդիկս չենք թունաւորի ձեզ և ընդունակ դարձնի էզօխտական բնութեան պահանջներին: Յիշիր ալս, Մարգարիտ, աղջիկս, տղամարդիկ ստոր են... գծուծ... գծուծ... Եթէ ես քեզ թողլ տալի գուրս գնալ տառից ձեռք բերելու քո սնունդը, նրանք ովքերը պահանջնում են այնտեղ որսը, չեն խողալ քեզ, չեն խղճալ ինձ... (Գոշշամատ է հրան խոնդապահուն, կտրծես պահանջնելու լշամատց) Ոչ աղջիկս... ոչ... ոչ... քո հարը ուզում է որ դու մնաս այնպիս՝ ինչպէս որ կաս. քո պատիւը, քո մաքրութիւնը, նրա հանգստութիւնը, նրա լոյսը, նրա օդը, նրա զորութեան միակ կապն է որ կապում է նրան կեանքի հետ. (Հաղում է. և առելիա): Եթէ ուզում ես միիթարել քո հօրը, գու պիտի ամուսնանաս—բաց իմացիր, մնզ վակել չէ ման զալ փեսացուների ետևից. ալո, հարկաւոր չէ մոզ, մենք կ'սպասենք, որ իրանք, փեսացուները մնզ մօտ զան, նրանք մեզ փնտռեն: Առաջարկու-

թիւնները պակաս չեն արդէն—դու չես նկատում թէ ինչպէս ինձ հետեւում է մեր հարեան Բիաջիօն:

ՄԱՐԴ. — Անտիկվարին:

ՊԻԵՏՐՕ. — (Հայունշնով այս ժամանակ է պետք) Դօն-Պիէտրօ, ասսացէք նրան, որ ես տածում եմ դէպի նա ամնաքնքուց զգացումներ:

ՄԱՐԴ. — Այս այս:

ՊԻԵՏՐՕ. — Չի կարելի ասելու որ նա կրիտասարդ է կամ գեղեցիկ. բայց շատ զնողներ ունի, և վակելում է մի արհեստ, այն է՝ ծախել այն հիները ինչ որ ինքն ուզում է կամ հաւանում, զրահետ ունի նորնպէս մի զլուխ, որ զուրկ չէ ուղեղից իսկ կրծքում բարախում է մը ոչ վատ սիրտ, այն... երեք օր սրանից առաջ խեղճը ուզում էր փոխարինաբար տալ ինձ հինգ լիրա:

ՄԱՐԴ. — (Իսկո՞յն) Եւ դու վերցրիր:

ՊԻԵՏՐՕ. — (Հայուն) Ոչ... իհարկէ, ես չ'վերցրի, ում տեղն ես դու ինձ ընդունում... նրանից—երբեք... առանձնապէս նրանից լետով՝ երբ ես իմացայ որ նա սիրահարուած է քեզ վրալ, (Լուսելուն) ուրեմն... էլ ինչ Մարգարիտ, (Կամաց բարեկառած է բառուած) Ո՞վ է:

3. ՊԻԵՏՐՕ, ՄԱՐԴԱՐԻՏԱ, ՖԱԲՐԻՑԻԾ

ՅԱԲԲ. — Ես եմ Դօն-Պիէտրօ:

ՊԻԵՏՐՕ. — (Մէջ սուրբիութեամբ) Այս կոմի ձայնն է, այնպէս չի:

ՄԱՐԴ. — (Եփութամբ) Կարծեմ:

ՊԻԵՏՐՕ. — Բաց, բաց արա:

ՄԱՐԴ. — (Սորենուած է բաներին, բայց է անուած է հիշառուած մը կողմէն)

ՅԱԲԲ. — (Պանձեռուած գլուխ պալով) Կարելի է:

ՊԻԵՏՐՕ. — (Գնալով նըս բէմ, գնալով)

Խնդրեմ, խնդրեմ կոմս, եղէք ինչպէս ձեր տանը... խնդրեմ:

ՅԱԲԲ. — (Մօռէնուած) Բարե ձեզ Դօն-Պիէտրօ. (Քլուն պալով) Սինեօրինա...

ՊԻԵՏՐՕ. — Արդեօք անձրել չբերեց ձեզ մեզ մօտ:

ՅԱԲԲ. — Ոչ թէ անձրել ոչ, այն ես մեզաւոր եմ ձեր առաջ, ես ձեզ մօտ պիտի լինէի աւելի վաղ...

ՊԻԵՏՐՕ. — Ես զրահամար չեմ առում... ես (Վերցնուած է նըս համար գուշակ) Մարգարիտ, աթոռ տուր աժոս:

ՅԱԲԲ. — Ոչ, չնորհակալ եմ ձեզանից, ես մի բոպէով եկայ, ուղերուում եմ Հողմժմ... զուցէ ե աւելի հեռու... ես ճանապարհուում եմ ալսօր 9 $\frac{1}{2}$ ժամին:

ՄԱՐԴ. — (Ցայտուած է)

ՊԻԵՏՐՕ. — Ա՛... զուք ուղերուում էք...

ՅԱԲԲ. — Եւ ինձ հարկաւոր է իմանալ մի քանի գործերի մասին...

ՊԻԵՏՐՕ. — Դեռ ժամանակ կայ... ալո կայ... բայց և այնպէս... ես ձեր ծառան եմ կոմս, ինչ կ'հրամայէք...

ՅԱԲԲ. — Ոչինչ Դօն-Պիէտրօ, զընալուց առաջ ես ուզում էի հաշիւը վերջացնել ձեզ հետ...

ՊԻԵՏՐՕ. — (Ուրտի բայց շիրմանած) Ա'ին թանկագին կոմս, դուք... իսկական հրաշք էք... հրաշք... Մարգարիտ, աթոռ տուր, ես քեզ ասացի—բնչ ես զու ալո տեղ արձանի նման կանցել:

ՅԱԲԲ. — Չէ հարկաւոր, Դօն-Պիէտրօ... իզուր է,

ՄԱՐԴ. — (Վարդուած հայէլով հակառակ է անուած) Զէք կարող արդեօք ասել Սինեօրինալին, որ նա մի քանի բոպէով հեռանալ ալսաեղից:

ՊԻԵՏՐՕ. — (Բարեկառ) Ոչ, մի անհանգամատ քուրես է բէմ... զուր...

ՊԻԵՏՐՕ. — Այսեղ այսպէս... այսպէս այսպէս այսպէս այսպէս այսպէս:

ՅԱԲԲ. — Միայն ժամանակ չկորցնենք...

ՊԻԵՏՐՕ. — Այսպիսի անսպասելի բաւականութիւն... զուք չէք կարող երեակալի թէ ինչպէս բարտուեցաք. ի դէպ (Նարեւ-է ու Եղունի մը կողմէ) զուք բարտուեցաք ինչպէս երկնալին մանանան անսպատում, իսկ դու Մարգարիտ, զուք չես թռչկոտում բաղդաւորութիւնից:

ՄԱՐԴ. — (Աշուարուած է ծուալի)

ՊԻԵՏՐՕ. — (Գարեւեցէն) Նա լուզաւած է, տեսնում էք, ես շեմ ամազում ձեզ ասել—եթէ դուք չինէիք—մենք ալսօր պիտի մնալինք առանց մի կոսոր հացի, առանց մը կում ջրի...

ՄԱՐԴ. — (Նարուած է մը սեղանի մը ապաւուած է կուշէւ, սպառազնան դրաւ լեւն քէլ, լըստուած լսէլով)

ՅԱԲԲ. — Այսինքն չի կարելի ասել, առանց մը կում ջրի, ես արանք կօնեակ տեսնում եմ...

ՊԻԵՏՐՕ. — Կարող իմ արդեօք ձեզ առաջարկել: (Լուսած է գուռալուած)

ՅԱԲԲ. — Ոչ, չնորհակալ եմ... ոչ:

ՊԻԵՏՐ. — Զեր կենացը (Խոյուած է կաղաքուած):

ՅԱԲԲ. — Մի իմէք, Դօն-Պիէտրօ, մեզ հարկաւոր է խօսել գործերի մասին:

ՊԻԵՏՐՕ. — Այս ինձ համար դատարկ բան է միմնուն է թէ.. զուր... ես պատրաստ եմ ձեզ ծառան պահանջների մասին:

ՅԱԲԲ. — (Հանուած է կրպանից լուսամատակ է անուած) Զէք կարող արդեօք ասել Սինեօրինալին, որ նա մի քանի բոպէով հեռանալ ալսաեղից:

ՊԻԵՏՐՕ. — (Բարեկառ) Ոչ, մի անհանգամատ գուրես է բէմ... զուր...

ՊԻԵՏՐՕ. — Այսեղ այսպէս... այսպէս այսպէս այսպէս այսպէս:

ՖԱԲ.—Բարդ և ալնալիս ..

ՊԻԵՏՐՈ.—(Ահբաւականութեաք) ինչպէս կամենաք:

ՊԻԵՏՐՈ.—Ընտրութեան ծախսերի յիակատար հաշիւր անցեալ շաբաթ, երեքշաբթիօրը ուղարկեցի ես ձեզ... և եթէ չեմ սխալում դուք ալն բըռնած ունիք ձեր ձեռքում:

ՖԱԲՐ.—Չէնց ալպէս է:

ՊԻԵՏՐ.—Դուք պէտք է գիտենաք, որ ձեր ընտրութեան բոլոր աշխատակիցներից ես ամենախնալողն եմ եղել:

ՖԱԲՐ.—Խնալող Ալնալիս ..

ՊԻԵՏՐՈ.—Օ՞ո՛... դուք ինձ վրդովում էք:

ՖԱԲՐ.—Սական անցնենք գործին, և թէ այդ ձեղի կ'լինի:

ՊԻԵՏՐՈ.—Անցնենք...

ՖԱԲՐ.—Համաձան ձեր հաշուի ալն գումարը, որը ես ձեզ տուեցի, բուրը ծախսուեցաւ...

ՊԻԵՏՐՈ.—Բոլորը, ե . . կապացուցանմ գործով... իմ խոստացած տասը ձախնր, դուք ստացաք թէ ոչ:

ՖԱԲՐ.—Լաւ, լաւ, ես ստացալ...

ՊԻԵՏՐՈ.—Ալգուղաղակող Ատանագիալի չեղոքութիւնը, որը ես պիտի ձեռք բերէի անպալսան...

ՖԱԲՐ.—Դէ ալն... լաւ... շատ գեղղեցիկ:

ՊԻԵՏՐՈ.—Իսկ չեղ կառքերը, որնցով բերել էի ձեր կաղ և հաշմանդամ ընտրութիւնը՝ հարկաւո՞ր էր նըրանց համար վճարել թէ ոչ:

ՖԱԲՐ.—(Ահբաւաք) Աս հասկացալ Դօն-Պիէտրօ. հասկացալ:

ՊԻԵՏՐՈ.—Դուք չգիտեք. նրանք ութ մեռեալներ էին և ինձ լաջողոց հրաշքով տեղ հասցնել ձեզ ձախներ տալու համար:

ՖԱԲՐ.—Ի սէր Աստուծոյ Դօն-

Պիէտրօ... վերջացնենք:

ՊԻԵՏՐՈ.—Ես դատողութիւն եմ անում...:

ՖԱԲՐ.—Ի՞նչ կարիք կալ ալստեղ դատողութեան, մենք կանդնեցինք նըրա վրաւ, որ ալդ գումարը ծախսուել է:

ՊԻԵՏՐՈ.—Ուրեմն ինչ:

ՖԱԲՐ.—Եւ էլ չենք խօսի դրա մասին, եղել են արդեօք և ուրիշ ծախսեր, որոնք գուցէ մոռացմամբ չէք մըտցրել հաշում:

ՊԻԵՏՐՈ.—Ձեր ազնութիւնը արժանի է ալն անուանը, որը դուք կրում էք... մի րոպէ. — (Թէրթւամ է գերչ և հու- տամ է ՖԲՁՄՎ) կոմս ֆարրիցիօ ֆարրիցի... կոմս ֆարրիցիօ ֆարրիցի... կոմս ֆարրիցիօ ֆարրիցի... և ուրիշ ոչ մի ծախս... կոմս, (Հումրու իւր պատուհանի) ահա թէ ինչ է նշանակում մաքուր ձեռքեր ունենալ.

ՖԱԲՐ.—(ՍէրՖէլ ու ունչ) Հիմա ինձ մնում է վարձատրել ձեզ ալն բոլորի համար, ինչ որ դուք արիք ինձ համար, եթէ հետեանքը ալն չեղաւ, ինչ որ դուք ինձ հաւատացնում էիք—ես չեմ լանդիմնի ձեզ դրա համար, ընդհականիր, ես ուղում եմ սոստ վարձատրել ձեզ... շատ առատ:

ՊԻԵՏՐՈ.—(Փուլու բէժդ վ) կոմս... ՄՈՒՐԳ.—(Լուս է գունուու)

ՖԱԲՐ.—Դուք ինձ ախքան զնահատելի օգնութիւններ ցոլց տուիք...

ՊԻԵՏՐՈ.—Ձեր ծառան .. ամեն ժամանակի... ՖԱԲՐ.—Ցետով ձեր դրութիւնը ներկաւում Ա. Պիէտրօ.—Մենք լիսին չքաւութեան մէջ ենք... ինտին...

ՖԱԲՐ.—Ցաւում եմ... շատ ցաւում...

ՊԻԵՏՐՈ.—Դուք անչափ բարի էք...

ՊԱԲՐ.—Ալով եմ թուղինք... ՖԱԲՐ.—Ալով եմ ուղում եմ թող-

նել ձեզ մօտ (Շշահը կառաւ այսպէս ով Մուգանութեալ լուհ) իմ կողմից բարի լիշատակի, և դուքս գնալով ալս տանից, ես ուղում եմ տանել ինձ հետ ալն հաւատքը, որ դուք դոհ էք և բաղդաւոր... Դուքը՝ ձեր աղջկալ հետ մրատամին:

ՊԻԵՏՐՈ.—(Հայեած) Դուք լսում ես Մարգարիտ:

ՄՈՒՐԳ.—(Խէլում յայնպէս) Լսում եմ հալրիկ...

ՊԻԵՏՐՈ.—Նա վրդովուած է ..

ՖԱԲՐ.—Առ ալդմս ես կ'լինդրեմ ձեղանից մի ոչ ալնքան մնձ բան:

ՊԻԵՏՐՈ.—Հրամակնեցէք:

ՖԱԲՐ.—(Մէրչ) Դուք ի հարկէ չէք ոչնչացրել իմ ձեզ ուղարկած գործնական նամակները, նրանց մէջ ոչինչ հարկաւոր բան չկալ. նալած դրան... եթէ դուք ինձ վերադարձնէք... ապա ես... ճշմարիտն ասած հանդիսա կլինեմ...

ՊԻԵՏՐՈ.—(Զայն յածքունկը) Դուք վերաւորում էք ինձ...

ՖԱԲՐ.—Հասկացէք Դօն-Պիէտրօ, մենք ճանաչում ենք միմեանց:

ՊԻԵՏՐՈ.—Ես չեմ հասկանում ինչ էք ուղում ասել դրանով... բայց որպէտ զի ձեզ չհակածաւեմ (Բաց է անուած գուշունը ուրիշ և փոխուած). Համեցէք... (Տալու է նրան ծրագը) ահա ձեր նամակը:

ՖԱԲՐ.—(Հոմբէլով) Բռաւօ, ահա ամ լաւ է... ալս հաւանում եմ ես... (Կանգնաւած է)

ՊԻԵՏՐՈ.—(Շփոթնեալ, վախցած) Եւ... և ալդ բոլորը... ինչպէս, դուք դնում էք:

ՖԱԲՐ.—(Տալուցած արհաբետնեալ) Հիմա դուք էք ինձ վիրաւորում...

ՊԻԵՏՐՈ.—Բայց ես էլ կարող էի իմ հերթին տաել թէ «մենք ճանաչում ենք միմեանց» և չէնց դրա համար, որ մենք ճանաչում ենք միմեանց, ես հաւատում եմ ձեր խօսքին:

ՖԱԲՐ.—(Զուգունդ առհետ ըստիւ) Խոնարհաբար շնորհակալ եմ ձեղանից... բայց ալդ թողնենք... (Համեամ է գրանցուց մէջ ծրագը) այս ձեզ համար է:

ՄՈՒՐԳ.—(Խէլում յայնպէս) Հուշաւար անշնուած է ուղարկանից... բայց ալդ թողնենք...

ՊԻԵՏՐՈ.—(Ականք մէրի մէնամար) է յատեցէնուած է ուղարկանից... բայց ալդ թողնենք... Յատեցէնուած է ուղարկանից... բայց ալդ թողնենք... Յատեցէնուած է ուղարկանից...

ՖԱԲՐ.—Նախ քան վերցնելը դուք պիտի խոստանաք ինձ, դուք պիտի երդուիք, որ ալս գումարը չէք ծախսի կրքերի բաւականութեան և սովորական անմտութեան համար. (Անհոգ պէս նույն կատարուած է ես խօսում եմ ձեզ հետ բարեկամարար, Դօն-Պիէտրօ, լիշեցէք, որ դուք ունիք չափահաս աղջկիկ) և այն բոլորը ինչ որ ծախսում էք ի զուր կուրում էնք ուղարկանից, որի վերաբերմամբ դուք ունիք սուրբ պարապարտականութիւններ:

ՊԻԵՏՐՈ.—(Խուան) Ձեր ձախնի մէջ ես լսում եմ ալնպիսի բարի և սրտագին զդացմունք դէպի ինձ՝ որին ես սովոր չեմ ամենկին... Շնորհակալ եմ ձեզ զանից, կոմս... Ես երդում եմ ձեզ իմ պատ... (Յանէթ ու Շահնշանը) երդուում եմ ձեզ իմ Մարգարիտի պատուվ, (Մուրգ գուշիուն և Յութեցիս ափամայ և յանէթ նոր հայտնի նոյն ուղուած կայցանէրը հանդիպուած էն մէթեցի)

ՊԻԵՏՐՈ.—(Շպոթնեալ) Ես ալս գումարից կ'վերցնեմ միայն ալնքան որքան անհրաժեշտ է ինձ, բոլոր միացորդը պահուած կ'մնալ սուրբը և անձեռնմիսիլ անրաս համար:

ՄՈՒՐԳ.—(Վէր է հէնուած, հովիտ յառաւ շնորհաւած է ուղարկիկ, ես չեմ կարող թով տալ որը...

ՊԻԵՏՐՈ.—Առիր, որ դու կարող ես կամ չես կարող թով տալ... դու ալդ լետով կասես:

ՊԱԲՐ.—Ահա ձեզ Դօն-Պիէտրօ,

(Տաղու է նրան մ ծրբու)

Պիկը0.—(Դաշտական յեւսերով բայ չ անում ծրբը. իւս դեմք յանձնէք իւնդանա համար է առաջ կույզամ էն կուկածից և հարբեցաւենց.) Կամս... Ալս թնջ է նշանակում... ես ապշում եմ... ես ալս քան չեմ ծառալի ձեզ... (Խելքութիւն պահանձները բարձրացնամ է Յեւսերով պահանձները) Մարգարիտ, Մարգարիտո...

ՄԱՐԴ.—(Կուգուն է սէշնին յւնաց)

Պիկը0.—(Այլ աշխալ) Մարգարիտ, աղջիկ, դու գունատուեցար...

ՄԱՐԴ.—(Հաւաքուգ ոճերը) Հալրիկ դու չպէտք է բնդունիս ալդ դրամները:

Պիկը0.—Ես չպէտք է բնդունմ, թնջ, դու կատակ ես անում թէ խելագարուել ես:

ՖԱԲԻ.—Մի լսէք նրան Գօն-Պիկըրո:

ՄԱՐԴ.—(Ճշուած) Դու չպէտք է, չպէտք է վերցնես...

Պիկը0.—(Լայն բահաւալ առաջը) Ես չպէտք է վերցնեմ... (Յանութակարուած սուստիւն կուկածնենալ) Բաւց ինչու... ինչու... (Լաստիւն) Մարգարիտ, ասա, խօսիր, ինչու ես չպէտք է բնդունեմ այս դրամները:

ՄԱՐԴ.—Նա... ուրեմն դու դեռ չհասկացար... դէ, եթէ ալդպէս է ես քեզ կասեմ...

Պիկը0.—Առա,

ՄԱՐԴ.—Որովհետեւ ալդ իմ յանցանքի վճարն է:

Պիկը0.—(Զայտուալ շուրջամ է ուշամերը) Ոչ...

ՖԱԲԻ.—Լսեցէք Մարգարիտա:

ՄԱՐԴ.—Որովհետեւ ալդ իմ մեղքի վճարն է:

Պիկը0.—Ո՛չ ոչ...

ՄԱՐԴ.—Իմ խեղճ սիրու վճարն է ալդ. իմ լիմար և անմիտ սիրու... հասականում ես, ալդ վճարում է նա ինձ

և քեզ, որ իրաւունք ունենալ մերժել ինձ այնպէս՝ ինչպէս, սպասուհուն, որը հարկուոր չէ ալ ես:

Պիկը0.—(Հաւաքուգ գլուց և բարեւելուց) Հեռացիր իմ տանից... հեռու... դուրս կորիր, դու հա կառակ ես ինձ.

ՄԱՐԴ.—Հալրիկ...

Պիկը0.—Դու հակառակ ես ինձ... ես կոզէի կուրանալ, որպէս զի քեզ չըտեսնէի... ես կոզէի խլանալ, որպէս զի չըտեսի քո ձայնը... հեռու... (Ա-էլ ուրառէլ է բարեւելու)

ՖԱԲԻ.—Խնդրում եմ ձեզ Գօն-Պիկըրո:

Պիկը0.—Ես ձեզ հետ չեմ խօսում (Մւէ գույներուն) հեռու... (Մէ գույն ժամանակ համար էն կունա մնշող շառաւելուն քշ)։

ՄԱՐԴ.—(Մւէ լուց ուրուուն է ու-

ուն բարեւելու)

Պիկը0.—(Զայտուալ) Ո՛չ սպասուիրո... (Առաջանալ) սպասուիրո... (Լաստիւն) Գօն իսկապէս ուզում էիր դուրս գնալու... Ուր էիր ուզում զնալ, փողոցները լին վասնգներով... և շուտով... (Սունկը) կ'մթնէ (Վահագան բարձր տիւեւու Յուբիւնին) կոմս, դուք չէք թողնի ալսպէս իմ աղջկանը...

ՖԱԲԻ.—(Խանուկութուր) Գօն-Պիկըրու նրա ներկալութեամբ մենք չենք կարող ազատ խօսել:

Պիկը0.—Այս ճշմարիտ է (Մւէ գույներուն) դու լսեցիր:

ՄԱՐԴ.—Այս:

Պիկը0.—(Բանում է նրա լլեից մէ գույնի ժաշկուգ նրան ող ուսեւի հօր իսունալ) Դու խոսուացանուեցիր ինձ ամեն բան...

ՄԱՐԴ.—(Արագուած) Ամեն բան...

Պիկը0.—Եւ ուրիշ ոչինչ շունիւ ինձ ասելու:

ՄԱՐԴ.—Ո՛չ:

Պիկը0.—Դու ճանաչում էիր միայն նրան:

ՄԱՐԴ.—Նրան միայն... (Գուստ է)

4. Պիկը0 եի ֆԱԲԻթիթի0

Պիկը0.—(Փակուտ է բուռաց և հաւաքուգ ուրանէւը ուրկան է Յաբէրիցին - համարեալ լէ աղջականին) Վերցրէք կոմս...

ՖԱԲԻ.—(Խանուկ հափութ շարժէւը գլուց և ուսումնական գույնուուն)

Պիկը0.—Այժմ կարող էք պատասխանել... Դուք չէք թողնի ալսպէս իմ աղջկանը...

ՖԱԲԻ.—Դուն Պիկըրո, ես ձեզ չեմ հասուկ սնում:

Պիկը0.—(Դարդութան յունիւ) Բայց դա շատ հասարակ է, բնական և պարզ:

ՖԱԲԻ.—Դուն-Պիկըրո, դուք այժմ չափազանց զրոյուած էք, մենք հանդիսա կ'խօսենք դրա մասին մի ուրիշ անդամ:

Պիկը0.—Այսուղի խօսքը ինձ, կամ ձեզ վերաբերող զործի մասին չէ... խօսքը նրա մասին է... իմ աղջկակ յանցաւոր բայց անբազզ աղջկակ... և մենք իրաւունք չունինք երկարացնել նրա տանջանքի բոպէները, խօսենք այժմ... կոմս...

ՖԱԲԻ.—(Խանուկ հափութ) Խօսենք:

Պիկը0.—Դուք իբրև օրինաւոր մարդ չէք ուրանալ... չէք կարող ուրանալ, որ իմ դուսարը երբ որ դուք ճանաչցիք նրան՝ պատով աղջկակ էր:

ՖԱԲԻ.—Ես չեմ ուրանում:

Պիկը0.—Դուք չէք կարող ուրանալ, ալս իսուսովանանքը, որ իսկոն դուրս թուալ նրան շրթունքներից-իրան է:

ՖԱԲԻ.—Ո՛չ—չեմ ուրանում եալոց:

Պիկը0.—Հետեւարար դատենք թէ ում վրայ է ընկնում պատասխանաւութիւնը:

ՖԱԲԻ.—Մեզ երկուսի վրայ, Մարգարիտան երեխակ չէ և ոչ ես՝ գալթակ-ղեցնող կամ խարեբար. Մենք սիրեցինք միանք միամենց... մենք հեղ էնչը և բարեմիտ, ես չպէտք է ալսպէս խօսէի, բայց դուք ստիպում էք ինձ... մեր ամենքիս վրայ ընկած է լանցանքի միամսը:

Պիկը0.—Ա... ալո, ալո. (Տատանացաւը) յանցաւոր է տղամարդը, կ յանցաւոր է Կինը. մարդկալին բնութիւնը միատեսակ է ամենքի համար՝ ինչպէս օրէնքը, միայն նման արարքը, վերջանում է ախտեղ, որ վերջանում է մեղքը ու յանցանքը և սկսում է պատիժը. յանցանքը փոխադարձ է, ալո ճշմարիտ է, բայց կինը իւր թուլութեան պատճառով վճարում է ամորդ կեան-պում ամօթով, իսկ տղամարդը վճարում է մի քանի հազար լիրատիք, երբեմն էլ ուսերը սեղմելով ահա թէ ինչի մէջ է կալանում կնոջ և տղամարդու բնութեան ընդհանրութիւնը. կնօմօ, ես միշտ եղել եմ մի զգուելի անձնաւորութիւն, որովհետեւ... զիտէք, ես ծնունդով մի քանի ընդունակութիւնների հետ միասին ժառանգելու եմ մարդուն ստորացնող ամօթալի հաճուքները. Մի անգամ անասնական լազուրդից լետոր ես ախտալ իմ առաջ մի կին, որը ոչ մի լանցանքը չունէր բացի ալոն՝ որը ես նրան հասցել էի, ես անհրաժեշտ համարեցի նրան իսկանդական գագացի նրան իմ կինը գարձնելու. նա ապրեց երկու տարի և ալդ իմ կեանքի ամենաբաղանակ մարդու միամիտ պատուի թիւնը. զուրք իմ վրայ է լ զգում էք նոյն ցանկութիւնը, նոյն անհրաժեշտութիւնը. զուրք էրըն պատուաւոր և բարովական մարդ...

Նիշ խուսափելու համար աւելի վատթար աղետներից ես պատրաստ կ'լինեմ ամեն տեսակ համաձայնութեան, բայց ամուսնանալ...

Պիէտրօ.—Այս հէնց ամուսնանալ, ՖԱԲՐ.—Թողէք կատակները... ես հերոս չեմ և չեմ էլ ցանկանում լինել... եթէ այն հասարակութիւնը, որի մէջ ապրում ենք մենք վատ է, այդ դէպրում միթէ գուք՝ կ'ցանկանալիք, որ ես ինձ վրայ վերցնէի նրան լեղափոխելու աշխատութիւնը:

Պիէտրօ.—Ամուսնանալ այն աղջկակ հետ, որը լանձուել է ձեզ հոգով և մարմնով... այդ նշանակում է հասարակութիւնը լեղափոխել...

ՖԱԲՐ.—Այդ նշանակում է «ստորանալ»...

Պիէտրօ.—Եթէ գուք հաւատացած չ'լինէք նրա աղնութեան մէջ, այն ժամանակ այդ կ'նշանակէք, որ գուք «ստորացաք»:

ՖԱԲՐ.—Բանը նրանում չէ, որ ես լինէի հաւատացած, հարկաւոր է որ ուրիշներն էլ հաւատացած լինէին:

Պիէտրօ.—Զեր անունը բաւականաչի երաշխաւոր է այդ բանի մէջ...

ՖԱԲՐ.—Հէնց իմ անունս ստիպում է ինձ հաշիւ տալ ուրիշներին՝ իմ կնոջ օրինաւոր լինելուն համար:

Պիէտրօ.—Ուրիմն այդ դէպրում մնչու համար է ծառակում աղջկակ ա-

Պիէտրօ.—Ամենակարենոր պատճուր, այդ այն է, որ աղջիկը խեղճ է...

ՖԱԲՐ.—Ամենակարենոր պատճառը որ արգելք է հանդիսանում աղջկակի քայլ անելու, այդ այն է, թանկագին Գօն-Պիէտրօ, ... ալդ այն է, որ նա...

Պիէտրօ.—Յանուն Աստուծոյ կամաց...

ՖԱԲՐ.—Այդ այն է որ նա ձեր աղջկին է...

Պիէտրօ.—(Զայլացած և անչը և արտասանում որ չափ խօս):

ՖԱԲՐ.—(Բարձրանալ), Վերջի վերջու լաւ է որ գուք լսեցիք այս խօֆերը (Լուս-Ական), ես ձեզ հարցնում եմ, եթէ ես նոյն իսկ սիրէի Մարգարիտին մինչեւ խելազարութիւն, ինչ կերպով ես կարող էի ոչնչացնել բոլորը, ինչ որ նըրան շրջապատում է, ինչպէս կարող էի մօռացութեան տալ ձեր անցեալը, ձեր ներկան, ձեր ամբողջ կեանքը, անունը... ոչ փալուն անունը... որպէս զի ուրիշ կերպ չասել, ինչով օգտում է այն տունը՝ որտեղ նա ծնուել է և ապրել... Ուո, գուք պաշտպանում էիք կնոջ գործը... գուք ամուսնացաք նրանցից մէկի հետ, որովհետ զուցէ նա հալր չէ ունեցել... ձեզ նման հալր... և որովհետ գուք ոչինչ չէիք կորցնի, կամ զոհի. բայց ինչ կարողացաք անել գուք ձեր աղջկակ համար:

Պիէտրօ.—(Կործէս ակաբէնուած), դո-

Պիէտրօ.—(Կործէս ակաբէնուած), մեռուորով հայեցիք առաջ այդ սահմանութեան), Ալդ ճշմարիտ է...

ՖԱԲՐ.—Առանց պահպանութեան... Պիէտրօ.—Ճշմարիտ է...

ՖԱԲՐ.—Պատրաստ լանձուելու ամեն տեսակ կռւի, ամեն վտանգի, նոյն

մեն տեսակ կռւի, ամեն վտանգի, նոյն իսկ անկրան՝ իւր խաւարտչին սենեակի տարրութեան մէջ... ես չ'տեսակ հալրական հակողութեան, հալրական սիրու մի կամ հակողութեան, հալրական սիրու մի հետք, որոնք կարողանալին նրան պահելու, որոնք կարողանալին նրան պահելու ու պահպանել... Ոչ ինձ և ոչ նրա համար արդելք չ'կար նոյն իսկ այն ժամանակ՝ երբ միաբնութիւնը մեծացրեց գտանգը և կատաղութիւն ծնեցրեց նրա հոգում... ինչ արիք գուք ձեր աղջկակ համար Գօն-Պիէտրօ, ուր էլք զուք սեղմում իմ ձեռքը:

ՖԱԲՐ.—(Վերտառած առաջ է նրա հետու պահանձն իւր հետու) Չմօռանաք այս սեղմելը չմօռանաք:

Պիէտրօ.—(Ընթաց է նրա հետու պահանձն իւր հետու) Չմօռանալ... ինչու համար...

Պիէտրօ.—Որովհետեւ եթէ Մարգարիտուն իմ աղջիկս ձեզ կատէ «այն», կ'համաձայնուի ձեր առաջարկութեանը այն ժամանակ Գօն-Պիէտրօն... զուք լսումէք, Գօն-Պիէտրօն կ'զնա թափառէ լու և փիլիսոփայութիւն անելու միուրիշ աշխարհ, ախտեղ... (Յայ և պահելու վիճակ)

ՖԱԲՐ.—Մի խօսէք կմարտութիւններ,

պահանձն չ'պահանձն): Ուրիմն ալդ է ձեր առաջարկութիւնը...

ՖԱԲՐ.—Ալդ է:
Պիէտրօ.—Ալսպէս ուրիմն, մենք խօսեցինք. (Լուս-Ական, կարծէս մէ սահմանութեան մէք լուսից հետու կ'առաջ գուշակը):

ՖԱԲՐ.—Յ'տեսութիւն Գօն-Պիէտրօ...
Պիէտրօ.—Գուպէք մի քանի բոպէից իւսուու կ'ստանաք պատասխանը.

ՖԱԲՐ.—Ինչպէս կամենաք. (Ուսուառած է բառի բառութեան):
Պիէտրօ.—Բոլոք չէք սեղմում իմ ձեռքը:

ՖԱԲՐ.—(Վերտառած առաջ է նրա հետու պահանձն իւր հետու) Չմօռանաք այս սեղմելը չմօռանաք:

Պիէտրօ.—(Սինթաց է նրա հետու պահանձն իւր հետու) Չմօռանալ... ինչու համար...

Պիէտրօ.—Որովհետեւ եթէ Մարգարիտուն իմ աղջիկս ձեզ կատէ «այն», կ'համաձայնուի ձեր առաջարկութեանը այն ժամանակ Գօն-Պիէտրօն... զուք լսումէք, Գօն-Պիէտրօն կ'զնա թափառէ լու և փիլիսոփայութիւն անելու միուրիշ աշխարհ, ախտեղ... (Յայ և պահելու վիճակ)

ՖԱԲՐ.—Մի խօսէք կմարտութիւններ,

ՖԱԲՐ.—Ինչու համար են ալդ բռուրը... ևս չեմ հասկանում թէ ինչպէս դուք, —իբրև բնականարար խելօք մարդ ՝ինչպէս դուք կարող եք լրջօթէն առաջարկել ինձ առուստութիւն... ձեր... աղջկաւ հետ... նա իմ սրտին աւելի քան մօտիկ է, որքան զուք գործէ պարձում էք. ևս սիրում էի նրան անկեղծ, և այժմ էլ սիրում եմ, նա դուք է գալիս ինձ... ևս բաժանում եմ նրանից խուսափելու համար աւելի վատթար աղջաներից ևս պատրաստ կ'լինեմ ամեն տեսակ համաձայնութեան, քայլ առուստանանձնլ...

ՊԻԷՏՐՈ.—Ալո՞ հէնց առուստանալ,

ՖԱԲՐ.—Թողէք կատակները... ևս հերոս չեմ և չեմ էլ ցանկանում լինել... միմէ այն հասարակութիւնը, որի մէջ ապրում ենք մենք վատ է, ալդ դէպքում միթէ գուք՝ կ'ցանկանալիք, որ առ ինձ վրայ վերցնէի նրան ինդափոխերու աշխատութիւնը:

ՊԻԷՏՐՈ.—Ամուսնանալ այն աղջկավ հետ, որը լանձուել է ձեզ հոգով և մարմնով... ալդ նշանակում է հասարակութիւնը ինդափոխել...

ՖԱԲՐ.—Ալդ նշանակում է «ստորանալ»...

ՊԻԷՏՐՈ.—Եթէ գուք հաւատացած չ'ինէիք նրա ազնութեան մէջ, այն ժամանակ ալդ կ'նշանակէր, որ գուք «ստորացաք»:

ՖԱԲՐ.—Բանը նրանում չէ, որ ես մինէի հաւատացած, հարկաւոր է որ ուրիշներն էլ հաւատացած լինէին:

ՊԻԷՏՐՈ.—Ձեր անունը բաւականացափ երաշխաւոր է ալդ բանի մէջ...:

ՖԱԲՐ.—Հէնց իմ անունս ստիպում է ինձ հաշիւ տալ ուրիշներին՝ իմ կնոջ օրինաւոր լինելուն համար:

ՊԻԷՏՐՈ.—Ուրեմն ալդ դէպքում բնչու համար է ծառակում աղջպիսի ա-

նունը, որպիսին ձերն է՝ քանի որ նա նորմիսկ չի կարող ձեր կնոջ օրինաւոր լինելուն արժանաւատութեան դրոշմը լինել՝ որին դուք տալիս եք այն...

ՖԱԲՐ.—Դօն-Պիէտրօ, դուք ստիպում էք ինձ դառն խօսքեր ասել:

ՊԻԷՏՐՈ.—Ասացէք, ասացէք:

ՖԱԲՐ.—Դուք մօռանում էք կամ ձեացնում էք, որ մօռանում էք ամենակարեւոր պատճառը:

ՊԻԷΤՐՈ.—Ամենակարեւոր պատճառը, ալդ այն է, որ աղջիկը խեղձ է...

ՖԱԲՐ.—Ամենակարեւոր պատճառը որ արգելք է հանդիսանում աղջպիսի քայլ անելու, ալդ այն է, թանկազին Պօն-Պիէտրօ, ... ալդ այն է, որ նա...

ՊԻԷΤՐՈ.—Յանուն Աստուծով կամաց...

ՖԱԲՐ.—Ալդ այն է որ նա ձեր աղջիկն է...

ՊԻԷΤՐՈ.—(Զայրացած և անցր է ուստունք թէ շանէ խոչ):

ՖԱԲՐ.—(Բարձրացած), Վերջի վերջու է որ գուք լսեցիք այս խօսքերը, (Լոռ-Ըլի-Նոն), ևս ձեզ հարցնում եմ, եթէ ես նոյն իսկ սիրէի Մարզարիտին մինչի խելազարութիւն, ինչ կերպով ես կարող էի ոչնչացնել բռլորը, ինչ որ նըրան շրջապատում է, ինչպէս կարող էի մօռացութեան տալ ձեր անցեալը, ձեր ներկան, ձեր ամբողջ կեանքը, անունը... ոչ փալլուն անունը... որպէս զի ուրիշ կերպ չսանել, ինչով օգտում է այն տաւնը՝ որտեղ նա ծնուել է և ապրել... Ոլոյ, գուք պաշտպանում էիք կնոջ գործը... գուք ամուսնացաք նրանցից մէկի հետ, որովհեսն գորցէ նա հալր չէ ունեցել... ձեզ նման հալր... և որովեսն գուք ոչինչ չէիք կորցնի, կամ զոհի. քայլ ինչ կարողացաք անել գուք ձեր աղջկավ համար:

ՊԻԷΤՐՈ.—(Ալլեցե՛ ահանձնուած, դուք

ուայ է որից թէ գումար էլ ունենալ իմ օգնութեան մասին... մտածում էի ապահովել նախ քան մեր բաժանուելը. բայց որովհետեւ նա այս պալմանների մէջ հրաժարում է իմ ծառակութիւնից, ես պատրաստ եմ մը-նալ նրա համար աղջպէս՝ ինչպէս եղել եմ մինչեւ ալժմ՝ ինձ վրայ վերցնելով նրա բարեկեցութեան համար աշխատելու պատրաստութիւնը... և լուս ունիմ նրա մասին:

ՊԻԷΤՐՈ.—(Կարծէ՞ աշխատաց՞ սահա-լից աշույնը): Ուրեմն ալդ է ձեր առաջակութիւնը...

ՖԱԲՐ.—Առանց պահպանութեան... առանց օգնութեան...

ՊԻԷΤՐՈ.—Ճշմարիտ է...

ՖԱԲՐ.—Պատրաստ լանձնուելու ամեն տեսակ կուի, ամեն վանդի, նոյն մեն տեսակ կուի անկրանը՝ իւր խաւարտչին սենեկի իսկ անկրանը՝ իւր խաւարտչին սենեկի անկրանը՝ կուի անդասութիւն մէջ... ևս չ'տեսակ հալրա-տիբութիւնը կուի անդասութիւնը: Եթով լուսակացնեց նրա գումարից:

ՖԱԲՐ.—Ճ'տեսութիւն Պօն-Պիէտ-

րօ...

ՊԻԷΤՐՈ.—Դուք մի քանի ըստէից իւր կ'ստանաք պատասխանը:

ՖԱԲՐ.—Ինչպէս կամենաք. (Ուռ-

ուայ է բնի գումարից):

ՊԻԷΤՐՈ.—Գուլք չէք սեղմում իմ ձեռքը:

ՖԱԲՐ.—(Վարժանակած դաշնի է նրան ձեռքը):

ՊԻԷΤՐՈ.—(Սէլմա-մէջ է նրա ձեռքը ասելունը կմօռանաք այս սեղմումը:

ՖԱԲՐ.—Չմօռանալ... ինչու համար...

ՊԻԷΤՐՈ.—Որովհետեւ եթէ Մարզարիտսն իմ աղջիկս ձեզ կամէ «այն», կ'համաձայնուի ձեր առաջարկութեանը այն ժամանակ Պօն-Պիէտրօն... դուք լսումէք, Պօն-Պիէտրօն կ'զնա թափառի լուլ տուիք ինձ չնեւի... վերցնենք մեր խօսակցութիւնը... վերցնենք մեր խօսակցութիւնը...

ՖԱԲՐ.—(Սէլմա-մէջ բայց դուք

ՖԱԲՐ.—Մի խօսէք վիմարութիւն-ներ:

ՊիէՏՐՈ.—Հեմ ... ձեզ լիմարութիւն
է թւռում որ ինձ նման մարզը անզօր է
սառնասրտութեամբ տեսնել իւր աղջկայ
անկ... անկ... ա... անկումը - այսուամե-
ախիւ ալդ ալդպէս է (Յարշտ և իր հրա-
տուր) ալդ կոմս, ալդ ուղարկի ալդպէս է,
ՖԱԲՐ.—Սպասեցեք. դուք կտես-
նէք... մենք այնպէս կանենք որ...
ՊիէՏՐՈ.—...Որ ամենքը բաւա-
կան մեան:
ՖԱԲՐ.—Հենց ալդպէս...
ՊիէՏՐՈ.—Ես չեմ կասկածում (Կորձ
շառ-լի-ն):
ՖԱԲՐ. Դարձեալ ց'տեսութիւն,
Պօն-Պիէտրօ.
ՊիէՏՐՈ.—(Խորհրդացր): Ալո՛, ալո՛,
ց'տեսութիւն...

5. ՊիէՏՐՈ ԵՒ ՄԱՐԳԱՐԻՏ

ՊիէՏՐՈ.—(Սերժամ է յէտքերը իրծէն
խոշոծ, կարծէն ասկու նախորդոց ման մը: Տե-
սում է վաշով ինքնութ, որ Ալբանը լուսում և
հաստատում է): Ոչ... (Հարցում և գըր է կէսում
իրծէն ճանացած, ճանանամ է Մարգարիտի ուն-
եալի ուներին, ուստանամ է բանալի անցից,
ապա տրամադր բոց է անում սեղանի արձէն, հա-
նում այնունց առաջանալը և պահած է կոչի
գրանդում, այնունակի ճանան որչո՞ն ինքէն է
հանչում է): Սարգարիտ, Սարգարիտ,
Սարգարիտ...

ՄԱՐԳ. — (Յարշտ է որդաստից
իր մատուցութ երկուսը և սպասարկը):

ՊիէՏՐՈ.—(Այսուղիւն ծածկէն իւր յառ-
ջանու և կարուսութենու, իսուսմ է լուս և դրո-
ւունու ճայնու): Սարգարիտ, ես երկար խօ-
սեցի կոմս Ֆարբրիցի հետ և մենք մի-
միանց ասացինք այն թուրը՝ ինչ որ
կարող են ասել մեր գրութեան մէջ
գտնուող երկու մարգիկ, մեր խօսակցու-
թեան վճիռը հետեւալն էր. նա չի կարող

նալ: Սրա մասին ոչինչ չի կարելի ասել...
ինքն ըստ ինքեան յաւանի է...
Դօն-Պիէտրօ կարուզօի աղջկայ հետ
չի ամուսնանալ... բայց սրա հետ միա-
սին նա ուրիշ տեսակ... առաջարկու-
թիւն է անում... կոմս Ֆարբրիցի օք
հօր միջնորդութեամբ առաջարկում է
քեզ իրանը լինել... իւր ընկերը լինել
—ինչպէս եղել ես դու մինչեւ ալժմ և
դրա համար նա պատրաստ է ցոյց տալ
քեզ ամեն տեսակ պաշտպանութիւնն
Տեսնում ես ինձ լաջողում է ակամա-
տից ասել քեզ սիրալիր այն՝ ինչ որ հա-
ւանական է ոչ մի հայր չի ասի իւր աղջ-
կանը: (Լուս-լի-ն) Այժմ Մարգարիտ, դու-
պէտք է վճռես... և ալդպէս քաջա-
ցիր... ինչ ես դու վճռում:

ՄԱՐԳ. — (Չ'հոմքիչ է լուս հայւ մը յա-
և ոչ մի խոս շշնչու լուս լի-ն):

ՊիէՏՐՈ.—(Լուս-լի-ն և այլուր հայւ-
լու լի-ն): Պատասխանիր. Մարգարիտ,
պատասխանիր. (Լուս-լի-ն ոյնու): Ինչ ես
վճռում:

ՄԱՐԳ. — (Խ հարհում է գլուխը):

ՊիէՏՐՈ.—(Պարագալ ճունում է նրանու-
և մասնէրի ծայրու ժաշակութ բարձրացնում է նը-
րու գր եւ, կարծէն իւսեւալու սրիութ նոյն նոյն եւ-
րու ուշութիւն):

ՄԱՐԳ.—Հայրիկ:

ՊիէՏՐՈ.—Դէ—դէ...

ՄԱՐԳ.—(Երկուսը թւանոյն ժամանակ վըմ-
առին): Ես սիրում եմ նրան...

ՊիէՏՐՈ.—(Կոյժէն հարցում՝ սրանալու
որովին երկուում է: Եսոյ ըստով ոդժուանում):
Լաւ, էկ կարիք չկայ դարձեալ մի բան
աւելացնելու (Լուս-լի-ն) նա սպասում է
քո պատասխանին... ես քեզ ասացի...
գրիր.

ՄԱՐԳ.—(Երկուսը թւանոյն է անշարժ):

ՊիէՏՐՈ.—(Մուսու և կորուն): Ես հրա-
մալում եմ քեզ գրել...

ՄԱՐԳ. — (Խորյուն թւանոյն է գրանցունի:

—ուով և պարբառութեամբ է գրել):

ՊիէՏՐՈ.—(Մէջանակութիւն ունեցող խօսքեր...
գրիր, գրիր... «ընդունում եմ ձեր առա-
ջարկութիւնը»). (Լուս-լի-ն, ֆ խոսնի յայն
քեզ չարիք չպատճառել, երբէք, երբէք,
—այս ասում եմ ես քեզ ոչ թէ Թօն-
Պիէտրօն, ալլ քո հալրը—նա... մի կար-

ծիր որ պատւում է գլուխս. (Յայ է ու-
շի շիշէ) ալժմ, այս բոպէին այս ինձ
համար սարսափելի բոպէին՝ ես զիտեմ
ինչ որ խօսում եմ... և ինչ որ ես խօ-
սում եմ՝ այն էլ կ'լինի... ես ալսուեղ

ձնմարիտ է մի փոքր խմեցի, բայց ալդ
ոչինչ, հաւատա ինձ... իմ մրտքը պարզ
է, իսկութեամբ և ամուր նատած է իմ
զիտում ալնպէս՝ ինչպէս արդ երբէք չէ
եղել... երբէք՝ (Լուս-լի-ն, հայնեամ է արան
յաղուած, ինչո յարշտած, բայց ժանուար կարծէ-
պաշտէլով): Լոիր, Մարգարիտ, լոիր...
գու... ալժմ կորչում ես նրա համար,
միայն յա համար, միայն... միայն նրա
համար՝ որ դու իմ աղջիկն ես:

ՄԱՐԳ.—Հայրիկ...

ՊիէՏՐՈ.—Խակ ես քեզանից նե-
րողութիւն եմ խնդրում որ քո հալրն
եմ:

ՄԱՐԳ.—Հայրիկ, մի ասիր ինձ
ալլպէս...

ՊիէՏՐՈ.—(Վերցնելու համակա սեղանի
վըմանց): Օ ոչինչ... կոմսի պալատը ալն-
պէս մօտիկ է, ես կ'տանեմ նամակը...
ինքս կ'տանեմ (Խորհրդացր) ես... եր-
կար չեմ ման գալ... իսկոյն... իսկոյն...

ՄԱՐԳ.—Բայց ալդ չէ հարկաւոր,

(Բայց կարծէ պատճեամբ), որովհետեւ ես չեմ
ուզում... չեմ ուզում...

ՊիէՏՐՈ.—(Երկուսը, ուստիսութեամբ և
յայուն): Զես ուզում, ինչ, չես ուզում...

ՄԱՐԳ.—Էս չեմ ուզում, որ զու-
ինքն գնալիր ալստեղ—ալդ գեղեցիկ
չէ հայրիկ, մայդ անքաղաքավարութիւն
է...

ՊիէՏՐՈ.—(Լուս-լի-ն, շնկնելով իրը
պարբառութեամբ մը): Ահա դու ալդ չինչ
ուզում. բայց ալդ առաջին անդամն է

Հակալ և մքեզանից, (Պահում է շատ յեց-
նաւմ և իրան իբր հանգստաց, լուսնաւմ է նրան)՝
ահա տեսնում ես, ես հանդիսաւ եմ և
դու... ե՛ դու պիտի պիտի հանդիսաւ լի-
նիս, որպէս զի... որպէս զի չպատա-
հի... Դու լսում ես, դու պիտի հան-
դիսաւ լինես որ չպատահի... այն էլ
պիտի լինի... զի միաս բարեաւ զա-
ւակս... միաս բարեաւ... (Վերցնում է
գլուխութեաւ և գնում):

ՄԱՐԳ.— Այդ հանդերձով... դու
ուզում ես գնալ...

ՊԻԵՏՐՈ.— Ա... Այն, այն, այն, չը
նկատեցի, չնկատեցի, այս հանդերձով—
ոչ, չի կարելի... (Հանում է այն և զնուացնե-
նայում է, կարծես մըրս է գնաւում և է ինչուն
չափէ եւ շրջանակնեւը Մարդութեաւ հայեցչից)
Մարգարիտ, նայիր պատուհանից, տես
չը զալիս արդեօք անձրե, (Այն մըրս
երբ ճշգնաւմ է պատուհանին բայ է անում և
դակում) Պօն-Պիետրոն դժոյը կանում է առը-
մանուկ գրանից և պատուինում մըս հանդերձի
գուանը),

ՄԱՐԳ.— Ո՛չ հայրիկ, անձրե չկատ
ՊԻԵՏՐՈ.— Ա...

ՄԱՐԳ.— (Օգնելով նրան հանդերձը հագ-
նելու, Պօն-Պիետրոն ապօստոլում է), Մարդութեաւ
համար է անշարժ, հետևելով նրան հարցական
հայւաստիւն):

ՊԻԵՏՐՈ.— (Հագնելով հանդերձը իշխան է
առնաւմ յանկործ, կոմիտեն դրույթունը յեւածերով):
Է՛... միաս բարեաւ Մարգարիտ, միաս
բարեաւ (Երեսում է որ առ նիշն իրան գործ
է գուանութիւնին այժ, երգելով ուղղաւում է
րէպէ բանեւը, ասմակը յեւածին): «Լալիո եմ իւ
արինով... Քոնն է իմ սէրը... Մի մո-
ռանար ինձ, ներիր Լէօնօրա...»)

ՄԱՐԳ.— (Շարժում է տէպէ համ):

ՊԻԵՏՐՈ.— (Զերծի շարժումով կանգնեց-
նաւմ է նրան, բարձրանալով առներութեանը վէտու-
և բանացվ դրույթ, նորեց յեղ է դրանում և
յեւած պահելով գրունը որի մէջ պահուած է ա-
պլանականը, երկարութեամբ գիրում է և ծածկ-
ամաւ դանելի երես, գործ ինչ յէրոյ լուսում է
նրան երգի Յային, որը յանկացնահար մէրլ ընտ մէրլ
կորում է կարծես արդասութիւնիցից):

Վ Ա Ր Ա Գ Ո Յ Բ Ր

Գրայի
Տարբարութեան արքան:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0310469

7930